بولتن محیط زیست

Enviromental Bulletin

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

اخبار محیط زیست ایران

افت ۲.۵ متری تراز آبی دریای خزر در پنج سال

کاسپین چگونه و چرا آب می‌رود؟

دریای خزر از سال ۱۳۷۴ تاکنون حدود ۲.۵ متر از تراز آب خود را از دست داده که نزدیک به یک متر آن تنها در پنج سال گذشته رخ داده است؛ موضوعی که از شتاب گرفتن روند کاهش سطح آب حکایت دارد.

این بحران پنج کشور ساحلی خزر، از جمله ایران، روسیه، قزاقستان، ترکمنستان و جمهوری آذربایجان را تحت تأثیر قرار داده است.

در شمال خزر، کم‌عمق بودن سواحل باعث عقب‌نشینی چندکیلومتری خط ساحل شده و در ایران نیز بسیاری از سازه‌های دریایی از آب فاصله گرفته‌اند. کارشناسان کاهش ۱۲ درصدی آب ورودی رودخانه ولگا، افزایش برداشت آب، توسعه پروژه‌های آبی، فعالیت‌های نفت و گاز و به‌ویژه تغییرات اقلیمی، افزایش دما و تبخیر را مهم‌ترین عوامل این روند می‌دانند. به باور پژوهشگران، کوچک شدن خزر دیگر یک پیش‌بینی نیست، بلکه واقعیتی است که هر سال آشکارتر می‌شود.

منبع: سایت آوش

فقط ۳۰ درصد ظرفیت سدهای تهران پُر است

سدهای تهران تنها ۳۰ درصد پر هستند و این رقم ۲۴۳ میلیون متر مکعب کمتر از میانگین بلندمدت است. کاهش ۳۶ درصدی بارندگی نسبت به میانگین، ادامه خشکسالی و افزایش مصرف، باعث نگرانی بیشتر برای تامین آب شرب و کشاورزی تهران شده است. کارشناسان به‌دلیل توسعه شهری، برداشت از منابع زیرزمینی و وابستگی به آب مناطق مجاور، اقداماتی مانند کنترل توسعه شهری و مدیریت مصرف را ضروری می‌دانند.

کاهش ۳۶ درصدی بارندگی نسبت به میانگین بلندمدت، در کنار تداوم خشکسالی و افزایش مصرف، نگرانی‌ها درباره تأمین آب تهران را افزایش داده است . بر اساس گزارش‌های رسمی تا ۲۹ تیرماه سال آبی ۱۴۰۴-۱۴۰۵، حجم آب ذخیره‌شده در پنج سد تأمین‌کننده آب شرب و کشاورزی تهران به ۵۶۷ میلیون مترمکعب رسیده است؛ رقمی که در مقایسه با میانگین بلندمدت ۸۱۰ میلیون مترمکعبی، ۲۴۳ میلیون مترمکعب کمتر است. به این ترتیب، مجموع سدهای تهران تنها ۳۰ درصد پرشدگی دارند و ۷۰ درصد ظرفیت آن‌ها همچنان خالی است.

آمارهای بارندگی نیز از ادامه شرایط نامساعد حکایت دارد. از ابتدای سال آبی جاری تا ۲۹ تیرماه، میزان بارش در تهران ۱۷۳,۷ میلی‌متر ثبت شده که در مقایسه با میانگین بلندمدت ۲۷۱,۳ میلی‌متری، ۳۶ درصد کاهش نشان می‌دهد. میزان تحقق بارش نیز تنها ۶۴ درصد شرایط نرمال بوده است .

Enviromental Bulletin

بولتن محیط زیست

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

گزارش‌های پیشین وزارت نیرو نشان می‌داد اگرچه در مقیاس کشوری ورودی آب به مخازن سدها نسبت به سال گذشته حدود ۸۰ درصد افزایش یافته و حجم ذخایر نیز رشد کرده است، اما تهران همچنان از استان‌هایی است که از نظر بارندگی و ذخایر آبی در وضعیت نامناسب قرار دارد.

همچنین با وجود بهبود نسبی شرایط در برخی مناطق کشور، ۵۸ شهر همچنان با تنش آبی روبه‌رو هستند که نشان می‌دهد آثار چندین سال خشکسالی همچنان بر منابع آب کشور باقی مانده است. کارشناسان معتقدند بحران آب تهران تنها نتیجه کاهش بارش نیست. به‌گفته داریوش مختاری، کارشناس حوزه آب، رشد شتاب‌زده ساخت‌وساز و افزایش بارگذاری جمعیتی در پایتخت، فشار بر منابع آبی را تشدید کرده است.او می‌گوید تهران برای تأمین آب شرب خود ناچار به انتقال آب از حوضه‌های مجاور، از جمله طالقان، شده و به تعبیر او «با آب قرضی نفس می‌کشد»؛ رویکردی که ضمن افزایش فشار بر حوضه‌های مبدأ، راه حلی پایدار برای بحران آب محسوب نمی‌شود. مختاری همچنین هشدار داده است که ادامه توسعه شهری، برداشت بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی و تأخیر در اجرای طرح‌های تعادل‌بخشی منابع آب، خطر فرونشست زمین و تشدید بحران را افزایش داده است. به‌گفته او، جلوگیری از بارگذاری‌های جدید، کنترل توسعه شهری و مدیریت مصرف آب، از مهم‌ترین اقداماتی است که برای کاهش فشار بر منابع آبی تهران باید در دستور کار قرار گیرد.

منبع: رادیو زمانه

شاهدان خاموش جنگ

مرثیه‌ای برای مرجان‌ها و حیات رو به زوال خلیج فارس در میدان نبرد

همزمان با تشدید درگیری‌های نظامی در جنوب ایران، اکوسیستم خلیج فارس با بحرانی کم‌سابقه روبه‌رو شده است. غرق شدن شناورها و نشت فرآورده‌های نفتی و فلزات سنگین، آلودگی گسترده‌ای ایجاد کرده که به دلیل گردش کند آب در خلیج فارس، می‌تواند سال‌ها در محیط باقی بماند و زنجیره غذایی را آلوده کند.

از مهم‌ترین قربانیان این بحران، مرجان‌های جزایر قشم، هنگام و هرمز هستند؛ زیست‌بوم‌هایی که پناهگاه بخش بزرگی از آبزیان منطقه به شمار می‌روند. آلودگی ناشی از سوخت و دوده، روند احیای این مرجان‌ها را مختل کرده و میزان مرگ‌ومیر آن‌ها را افزایش داده است.

همچنین جنگل‌های حرا، دلفین‌ها و نهنگ‌ها نیز از پیامدهای انفجارها و آلودگی‌ها آسیب می‌بینند. کارشناسان هشدار می‌دهند که آثار زیست‌محیطی این جنگ، حتی پس از پایان درگیری‌ها، تا سال‌ها در خلیج فارس باقی خواهد

منبع: سایت از آوش

ممنوعیت رسمی آفرودسواری در جنگل‌ها و کویرهای ایران؛ جزییات ابلاغیه جدید سازمان منابع طبیعی

Enviromental Bulletin

بولتن محیط زیست

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور با صدور ابلاغیه‌ای رسمی، تردد خودروها و تجهیزات آفرودسواری را در تمامی عرصه‌های ملی از جمله جنگل‌ها، مراتع، کویرها و مناطق ساحلی ممنوع اعلام کرد.

بر اساس این دستورالعمل، یگان‌های حفاظت استان‌ها موظف به پایش مستمر، مستندسازی تخریب‌ها و معرفی متخلفان به مراجع قضایی شده‌اند.

منبع: سایت حامیان محیط زیست

فاجعه‌ای که مدیریت پسماند را به «باندِ نابودیِ زیست‌بوم» تبدیل کرده است

میرا قربانی فر

شیرابه در شریان‌های گیلان

کافی است در حوالی سراوان یا برخی محلات رشت، دریچه‌ای به سوی هوای بیرون بگشایید؛ بوی سنگین، تلخ و نافذ» زباله«، بخشی از اتمسفرِ زیستِ روزمره شده است. این دیگر یک معضل محیط‌زیستی کلاسیک نیست؛

این یک «بحرانِ هویتی» است که بر تار و پود گیلان تنیده شده. وقتی از پسماند در گیلان سخن می‌گوییم، از چیزی فراتر از کیسه‌های رها شده در حاشیه جاده‌ها حرف می‌زنیم؛ از ویرانیِ تدریجیِ سرمایه اجتماعی، بی‌ارزش شدنِ اراضی و فرسایشِ روانِ جمعیِ مردمی می‌گوییم که تماشاگرِ سقوطِ تدریجیِ اکوسیستمِ سبزِ استان‌شان هستند.

تنفسِ تعفن؛ وقتی سکوتِ مسئولان، همدستی با فاجعه است

مدت‌هاست که از هشدارهای صریح درباره وضعیتِ پسماند می‌گذرد؛ هشدارهایی که اگر در هر جامعه قانون‌مداری بیان می‌شد، زمینه‌ای برای استعفای جمعی مدیرانِ بی‌کفایت فراهم می‌آورد. اما اینجا، در دالان‌های ناتمام اداری، این فجایع به «اخبار عادی» بدل شده‌اند. مدیرکل محیط زیست گیلان، بی‌پرده و صریح، بر این نکته صحه گذاشته که در تمامی ۵۲ شهرِ استان، حتی یک تصفیه‌خانه شیرابه فعال وجود ندارد. این یعنی یک فاجعه مستمر. شیرابه‌های سمیِ سراوان، چون شریان‌های مرگبار، در رودخانه‌ها جریان می‌یابند و مستقیم به قلب تالاب انزلی تزریق می‌شوند.

در حالی که مدیریت زباله‌های روستایی عملاً شکست‌خورده، نیروگاه زباله‌سوز رشت در هزارتوی مشکلات حقوقی گیر کرده و سه کارخانه کمپوست استان نیز فرآیند واقعی تولید کمپوست را انجام نمی‌دهند. اعترافِ اصلی این مقام مسئول اما اینجاست: «عملکرد قابل دفاعی وجود ندارد.» این جمله، تیرِ خلاص به دهه‌ها بودجه، جلسه، مصوبه و افتتاح‌های نمایشی است. پرسش اینجاست: مسئولانی که سال‌ها از وضعیت بازدید کرده و وعده‌های رنگارنگ داده‌اند، در تمام این دهه‌ها دقیقاً چه کرده‌اند؟ نتیجه نه حل مسئله، بلکه انباشتِ فاجعه‌بارِ بحران و ترک‌فعل‌های زنجیره‌ای بوده است.

فاجعه در قلب هیرکانی؛ زباله‌دانی به وسعت ۱۵۵ هکتار

آمار تکان‌دهنده‌ای که چندی پیش از دلِ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی گیلان بیرون آمده، پرده از جنایتی زیست‌محیطی برمی‌دارد :**بلعیده شدن ۱۵۵ هکتار از جنگل‌های بکر استان توسط کوهی از زباله.**این فاجعه تنها یک آسیب ساده نیست؛ این روند فرسایشی، یک «بمب ساعتی» است که سلامت عمومی، امنیت غذایی و شاهرگ‌های حیاتی شمال کشور را به مسلخ برده است.

مسئولان و متولیان امر باید پاسخگو باشند که چطور در اقلیم بارانی گیلان، به دفن غیراصولی و ابتدایی پسماند تن داده‌اند؟ این روشِ «دفنِ مرگ‌بار»،

بولتن محیط زیست

Enviromental Bulletin

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

شیرابه‌های سمی و کشنده‌ای تولید می‌کند که همچون خنجری در قلب زمین، مستقیم به سفره‌های زیرزمینی و رودخانه‌ها تزریق می‌شود. این سموم، فلزات سنگین و عوامل بیماری‌زایی هستند که از طریق زنجیره غذایی، سر از محصولات کشاورزی درآورده و مستقیماً با سلامت مردم بازی می‌کنند .

در کنار این فاجعه خاموش، انتشار گاز متان ناشی از تخمیر پسماندها، هوا را به تله‌ای متعفن برای ساکنان منطقه تبدیل کرده است. هر درختِ قطع‌شده و هر هکتار جنگلی که زیر لایه‌های زباله دفن می‌شود، به معنای نابودی سپرهای دفاعی طبیعت در برابر رانش زمین، سیلاب و فرسایش خاک است. این دیگر یک «اشتباه مدیریتی» ساده نیست؛ این یک خیانت آشکار به نسل‌های آینده و نابودیِ عامدانه کارکردهای حیات‌بخش اکوسیستمی است که زیر پای بی‌تدبیری‌ها در حال فروپاشی است.

برنج سمی؛ سفره‌های مردم در محاصره شیرابه‌ها

این فاجعه در پهنه‌ای وسیع‌تر از سراوان گسترده شده و به یک «اپیدمیِ خاموش» بدل گشته که از طریق شبکه آبیاری به مزارع برنج حوالی رشت راه یافته است. وقتی شیرابه‌های سیاه و سرشار از فلزات سنگین، مستقیماً واردِ رودخانه‌ها شده و به شبکه‌های آبیاریِ سنتیِ شالیزارها نفوذ می‌کنند، ما با یک فاجعه زنجیره‌ای روبرو هستیم. این آبِ آلوده، نه تنها حیاتِ رودخانه‌ها را سلب کرده و ماهی‌گیران را از صید ناامید ساخته، بلکه به عنوانِ «کودِ سمی»، در ساقه‌های برنج و سبزیجاتی که به سفره‌های مردم می‌رسد، رسوب می‌کند.

کشاورزانِ مستاصل از کاهش کیفیتِ محصولات‌شان می‌گویند و مردم با اضطرابِ ابتلا به بیماری‌های گوارشی و پوستی زندگی می‌کنند. از انزلی تا لنگرود و از رودسر تا آستارا، چهره‌های متفاوتی از همین بحران دیده می‌شود؛ از دفنگاه‌های غیراستاندارد و سوزاندن زباله در فضای باز گرفته تا پرنده‌ها و دام‌هایی که بر سر زباله تغذیه می‌کنند؛ اما این روایت‌ها زیرِ چرخ‌دنده‌های دیوان‌سالاریِ ناکارآمد دفن می‌شود.

چرخه معیوب؛ پنج ضلعِ ناکارآمدی در مدیریت پسماند

اما گیلان گرفتار یک «چرخه معیوب» است که از سال ۱۳۷۰ تا امروز، تمامی نسخه‌هایش؛ از کارخانه کمپوست و زباله‌سوز گرفته تا دفنگاه‌های جدید و اختراعات عجیب تبخیر شیرابه، میلیاردها تومان هزینه روی دست استان گذاشته اما نتیجه‌اش همچنان همان کوه‌های زباله و بوی تعفن است.

این ناکارآمدی ریشه در پنج عامل دارد :

نخست، پراکندگیِ نهادی و سیاست‌زدگی است .در واقع به نظر می‌رسد مدیریت پسماند در گیلان، گرفتار یک آشفتگیِ سازمانی باشد. هر شهرداری، هر فرمانداری و هر نماینده‌ای برای کسبِ پرستیژِ سیاسی، پروژه‌ای را کلید زده که نیمه‌کاره رها شده است. بستن سراوان بدونِ ایجاد زیرساختِ جایگزین، تنها یک نمونه از تصمیماتِ «واکنشی و پوپولیستی» است که بحران را پیچیده‌تر کرده است .

دوم، فقرِ داده‌های علمی است .در استانی که مدیریت بر پایه «حدس و گمان» استوار است، نه آنالیز دقیقِ شیمیاییِ پسماند وجود دارد و نه آمارِ شفافی از میزان تفکیک. بدون داده، تصمیم‌گیری جز «اتلاف منابع» نیست.

سوم، کارخانه‌های کمپوست در رشت، رودسر، بندرانزلی و لنگرود، به جای حل مسئله، خود بخشی از بحران شده‌اند.کارخانه رشت با ظرفیت اسمی ۱۰۰۰ تن، در بهترین حالت ۲۰۰ تن پردازش می‌کند؛ کارخانه رودسر تعطیل است؛ کارخانه انزلی که برای شاخ و برگ بود، پسماند خام می‌گیرد؛ و کارخانه لنگرود، سال‌هاست با تجهیزاتِ گران‌قیمتِ آلمانی غیرفعال است.

چهارم، فشارِ سیاسی و فقدان اقتدار است . سازمان‌های مدیریت پسماند، به جای عمل به وظایفِ تخصصی، به بازیچه فشارهای محلی و مداخلات سیاسیِ نمایندگان تبدیل شده‌اند.

پنجم، در نهایت مسئولان به مردم به عنوان «سدِ راه» نگریسته‌اند تا «شریکِ راهکار .»بدون آموزشِ

بولتن محیط زیست

Enviromental Bulletin

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

فراگیر و مشوق‌های واقعی برای تفکیک در مبدأ، هیچ تکنولوژی‌ای نمی‌تواند بحران را حل کند.

توهمِ الگو؛ از سالکده تا لسکوکلایه

تجربه‌هایی نظیر سالکده و لسکوکلایه، اگرچه جرقه‌هایی از اراده محلی هستند، اما نباید به «نقاب» برای پوشاندنِ قصورِ دولتی بدل شوند. این مدل‌ها به شدت «شخص‌محور» هستند و فاقد طراحی نهادی، مالی و فنیِ پایدارند. استفاده از دستگاه‌های لاشه‌سوز و سوزاندنِ زباله (که در لسکوکلایه دیده شد)، در دنیای امروزِ مدیریت پسماند، یک عقب‌گردِ خطرناک است؛ روشی که به جای حلِ ریشه‌ای، آلاینده‌های ثانویه نظیر دی‌اکسین‌ها و فلزات سنگین را به هوا می‌فرستد. این تجربه‌ها اگر بازطراحی علمی نشوند، خود در آینده به بحران‌های زیست‌محیطیِ نوظهور بدل خواهند شد.

وضعیتِ عددی؛ واقعیتِ تلخِ پسِ پشتِ روایت‌ها

اگر به زبانِ اعداد حرف بزنیم، بحران عریان‌تر می‌شود : **گیلان روزانه ۲۵۰۰ تن زباله تولید می‌کند** که بخش بزرگی از پسماندهای ارزشمند آن توسط افراد غیرمجاز جمع‌آوری شده و در آمار کلی محاسبه می‌شود. سهم رشت ۶۰۰ تن است و سرانه تولید پسماند در شهرهای ساحلی به ۸۰۰ گرم در روز می‌رسد. در حالی که ۷۰ درصد پسماندها آلی است و پتانسیل کمپوست دارد، بیش از ۶۰ درصد پسماند استان هنوز غیراصولی دفن می‌شود .

دفنگاه سراوان با ارتفاع ۱۶۰ متر، تنها یکی از ده‌ها «بمب سمی خاموش» در رودسر، لنگرود، آستارا و رضوانشهر است. کارخانه‌های ما نیز مانند بیمارانی در مراقبت ویژه، یا کیفیتِ کودشان برای کشاورزی نامناسب است یا فرسودگیِ تجهیزات امانشان را بریده است.

این بحران، مختص گیلان نیست، اما تداوم آن در شرایطِ انفعال، نشان‌دهنده یک «شکستِ ساختاری» است که اگر با یک نقشه راهِ عملیاتی و نهادی – که جایگزینِ وعده‌های سیاسی شود – شکسته نشود، جبرانِ خسارت‌های زیست‌محیطی و بهداشتی آن، در آینده‌ای نزدیک برای نسل‌های بعد غیرممکن خواهد بود.

گیلان در لبه یک پرتگاه زیست‌محیطی ایستاده است. اگر رویکردهای مقطعی و نمایشیِ گذشته تکرار شوند، دیری نخواهد پایید که هزینه‌های انسانی و بهداشتیِ این سهل‌انگاری، چنان ابعادی یابد که هیچ بودجه و مدیریتی قادر به جبرانِ آن نباشد.

منبع: سایت امتداد

آخرین انفجار، پایان جنگ نیست؛ میراث محیط زیستی حملات آمریکا و اسرائیل به ایران

روزبه اسکندری

جنگ تنها با شمار کشته‌ها و ویرانی ساختمان‌ها سنجیده نمی‌شود؛ بخشی از خسارت‌های آن سال‌ها بعد، در آلودگی آب و خاک، تخریب زیست‌بوم‌ها و تهدید سلامت عمومی آشکار می‌شود. حمله به زیرساخت‌های نفتی، صنعتی و آبی می‌تواند بحران‌های زیست‌محیطی موجود ایران را عمیق‌تر کند و امنیت غذایی و آبی را به خطر اندازد. تجربه عراق، سوریه و لبنان نیز نشان می‌دهد که پیامدهای محیط زیستی جنگ، بسیار فراتر از پایان درگیری‌های نظامی ادامه می‌یابد. بازسازی واقعی تنها با احیای آب، خاک، هوا و زیست‌بوم‌های آسیب‌دیده ممکن خواهد بود. جنگ‌ها با شمار کشته‌شدگان، حجم ویرانی‌ها و خسارت‌های اقتصادی سنجیده می‌شوند. با توقف حملات نیز نگاه‌ها به بازسازی ساختمان‌ها، نیروگاه‌ها، جاده‌ها و مراکز صنعتی معطوف می‌شود. بااین‌حال، بخش بزرگی از خسارت جنگ در سال‌های بعد آشکار خواهد شد: در خاک و آب آلوده، بیماری‌های تنفسی، کاهش تولید محصولات کشاورزی، آسیب به

Enviromental Bulletin

بولتن محیط زیست

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ شماره ۷۹ August 03. 2026 -NO 79

زیست‌بوم‌های دریایی و مهاجرت از مناطقی که زیستن در آن‌ها دشوار شده است.
این خطر برای ایران اهمیت ویژه‌ای دارد. جنگ اخیر بر سرزمینی تحمیل شد که پیش‌تر با بحران آب، فرونشست زمین، فرسایش خاک، بیابان‌زایی، خشک‌شدن تالاب‌ها، آلودگی هوا و فرسودگی زیرساخت‌ها روبه‌رو بود. حملات نظامی، بحران تازه‌ای را به این مجموعه افزوده و توان نهادی و ساختاری کشور برای ترمیم خسارت‌ها را کاهش داده است.

صنایع نفت و پتروشیمی؛ کانون آلودگی‌های پایدار

تمرکز بخش بزرگی از صنایع نفت، گاز و پتروشیمی ایران در مناطق جنوبی، خطرات محیط زیستی جنگ را افزایش می‌دهد. حمله به پالایشگاه‌ها، مخازن سوخت، مجتمع‌های پتروشیمی، خطوط انتقال و تأسیسات بندری می‌تواند حجم زیادی از مواد نفتی و شیمیایی را وارد هوا، خاک و منابع آب کند .
دود ناشی از سوختن نفت و مواد شیمیایی، حاوی ذرات معلق و ترکیبات سمی است. این مواد می‌توانند بر زمین‌های کشاورزی بنشینند، با بارندگی وارد آب‌های سطحی و زیرزمینی شوند و از طریق محصولات غذایی به بدن انسان راه پیدا کنند. خسارت یک حمله ممکن است در چند دقیقه ایجاد شود، اما آلودگی ناشی از آن سال‌ها باقی بماند .
در مناطقی مانند ماهشهر، عسلویه، بندرعباس، خارک و لاوان، صنایع سنگین در مجاورت شهرها، روستاها، تالاب‌ها و اکوسیستم‌های ساحلی قرار گرفته‌اند. هر حادثه نظامی در این مناطق می‌تواند همزمان سلامت عمومی، معیشت مردم، منابع طبیعی و امنیت غذایی را تحت تاثیر قرار دهد.

خلیج فارس، بی‌دفاع در برابر آلودگی جنگی

خلیج فارس پهنه‌ای کم‌عمق، گرم و نیمه‌بسته است و تبادل محدود آب آن با اقیانوس باعث می‌شود آلاینده‌ها مدت بیشتری در این پهنه آبی باقی بمانند. نشت نفت، غرق‌شدن نفتکش‌ها یا آسیب به تاسیسات ساحلی می‌تواند زیستگاه مرجان‌ها، لاک‌پشت‌های دریایی، پرندگان، ماهی‌ها و دیگر آبزیان را تخریب کند .
ماندگاری آلودگی نفتی پس از ناپدید شدن لکه‌های سطحی نیز ادامه دارد. ترکیبات سمی در رسوبات ساحلی باقی می‌مانند، وارد بدن آبزیان می‌شوند و در زنجیره غذایی تجمع پیدا می‌کنند. کاهش ذخایر آبزی، آلودگی محصولات دریایی و آسیب به مناطق صیادی، مستقیماً زندگی جوامع ساحلی را تهدید می‌کند .
این بحران با مساله آب ایران نیز ارتباط دارد. بخشی از برنامه‌های تامین آب مناطق مرکزی و جنوبی کشور بر شیرین‌سازی آب دریا استوار شده است. افزایش آلودگی نفتی و شیمیایی می‌تواند هزینه نمک‌زدایی و تصفیه را بالا ببرد، فعالیت آب‌شیرین‌کن‌ها را مختل کند و امنیت آبی شهرهای ساحلی را کاهش دهد.

آب و برق؛ زیرساخت‌هایی به‌هم پیوسته

بحران آب ایران پیش از جنگ نیز به مرحله‌ای خطرناک ورشکستگی آبی رسیده بود. بسیاری از شهرها و دشت‌های کشور با افت آب زیرزمینی، فرونشست و کاهش منابع تجدیدپذیر روبه‌رو هستند. آسیب به نیروگاه‌ها، خطوط انتقال برق، تصفیه‌خانه‌ها و ایستگاه‌های پمپاژ می‌تواند این شرایط را تشدید کند .
شبکه آب شهری برای استخراج، تصفیه و انتقال آب به برق وابسته است. خاموشی طولانی پمپاژ آب را مختل می‌کند، فشار شبکه را کاهش می‌دهد و خطر ورود آلاینده‌ها به لوله‌ها را افزایش می‌دهد. اختلال در تأمین آب همچنین بیمارستان‌ها، صنایع، کشاورزی و خدمات شهری را تحت فشار قرار می‌دهد .
در مناطق خشک و کم‌آب، ترکیب جنگ، آلودگی، بیکاری و کاهش خدمات عمومی می‌تواند موج تازه‌ای از مهاجرت داخلی ایجاد کند. در چنین شرایطی، حتی پس از بازسازی خانه‌ها، امکان بازگشت به زندگی عادی وجود نخواهد داشت.

آوار جنگ و خطرهای پنهان

بمباران مناطق شهری و صنعتی میلیون‌ها تن آوار بر جای می‌گذارد؛ آواری که ممکن است حاوی آزبست، سرب، جیوه، فرآورده‌های نفتی، فلزات سنگین، بقایای مواد شیمیایی و دیگر پسماندهای خطرناک باشد. در بسیاری از تاسیسات صنعتی، انبارها و کارخانه‌ها نیز مواد اولیه، سوخت‌ها و ترکیبات شیمیایی در اثر انفجار با مصالح ساختمانی مخلوط می‌شوند و ماهیت آوار را به‌مراتب خطرناک‌تر می‌کنند. جابه‌جایی، انباشت یا دفن غیراصولی این پسماندها می‌تواند آلودگی را به زمین‌های کشاورزی، منابع آب، رودخانه‌ها و مناطق مسکونی گسترش دهد.

بولتن محیط زیست

Enviromental Bulletin

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

بخشی از این آلاینده‌ها به‌صورت گردوغبار در هوا پراکنده می‌شوند و بخشی دیگر همراه بارندگی به خاک و آب‌های زیرزمینی نفوذ می‌کنند. از آنجا، این مواد می‌توانند وارد محصولات کشاورزی، دام، آب آشامیدنی و در نهایت زنجیره غذایی انسان شوند.
تجربه جنگ‌های گذشته نشان داده است که آلودگی ناشی از آوار، برخلاف خود انفجار، ممکن است سال‌ها در محیط باقی بماند و پاکسازی آن نیازمند برنامه‌ریزی، پایش و مدیریت تخصصی باشد.
کارگران پاکسازی، نیروهای امدادی، ساکنان محلی و به‌ویژه کودکان بیش از دیگران در معرض این خطر قرار دارند، زیرا تماس مستقیم با گردوغبار آلوده یا حضور طولانی‌مدت در مناطق آسیب‌دیده، احتمال مواجهه با این مواد را افزایش می‌دهد

درس‌هایی از عراق، سوریه و لبنان

تجربه جنگ عراق نشان داد که آلودگی مراکز نفتی، صنعتی و نظامی می‌تواند دهه‌ها پس از پایان عملیات نظامی باقی بماند. ضعف نهادهای دولتی، کمبود منابع مالی و نبود پایش مستقل، پاکسازی بسیاری از مناطق آلوده را به تعویق انداخت و جوامع محلی را برای سال‌ها در معرض مواد خطرناک قرار داد .
در سوریه، جنگ شبکه‌های آب و فاضلاب، مدیریت پسماند و ظرفیت نظارت محیط زیستی را فرسوده کرد. استخراج و پالایش ابتدایی نفت، سوزاندن سوخت و رهاشدن آوارهای آلوده، بحران آب و خاک را تشدید کرد و امنیت غذایی را کاهش داد.
جنگ سال ۲۰۰۶ لبنان نیز نشان داد که یک درگیری نظامی-هرچند کوتاه مدت- می‌تواند پیامدهایی بلندمدت ایجاد کند. حمله به نیروگاه جیه باعث ورود هزاران تن نفت به دریای مدیترانه شد و پاکسازی سواحل تا سال‌ها پس از آن ادامه یافت .
این تجربه‌ها برای ایران هشداردهنده‌اند.
ایران از شبکه صنعتی گسترده‌تر، جمعیت بیشتر و بحران‌های محیط زیستی عمیق‌تری برخوردار است. در صورت تأخیر در ارزیابی و پاکسازی، آثار جنگ می‌تواند به بخشی پایدار از بحران سرزمینی کشور تبدیل شود.

قربانیانی که در آمار جنگ ثبت نمی‌شوند

هنوز نمی‌توان شمار قربانیان آتی آلودگی‌های ناشی از جنگ را محاسبه کرد. برای این کار به اطلاعات دقیق درباره محل حملات، نوع مواد آزادشده، میزان آلودگی خاک و آب و سطح مواجهه مردم نیاز است .
بااین‌حال، تجربه جنگ‌های مشابه در منطقه نشان می‌دهد که بخشی از مرگ‌ومیرها و بیماری‌ها سال‌ها بعد ظاهر می‌شوند. سرطان‌ها، بیماری‌های تنفسی، آلودگی آب آشامیدنی، ناامنی غذایی، سوتغذیه و کاهش دسترسی به خدمات درمانی می‌توانند شمار قربانیان غیرمستقیم را افزایش دهند .
این افراد معمولاً در آمار رسمی جنگ دیده نمی‌شوند. مرگ آن‌ها تدریجی و پراکنده است و ارتباط بیماری‌شان با یک حمله یا آلودگی مشخص، به‌سادگی اثبات نمی‌شود.

بازسازی محیط زیست؛ ضرورتی اجتناب‌ناپذیر

ایران به برنامه‌ای شفاف، علمی و مستقل برای ارزیابی خسارت‌های محیط زیستی نیاز دارد. ثبت مناطق آلوده، نمونه‌برداری از خاک و آب، پایش سلامت ساکنان مناطق صنعتی و ساحلی و بررسی آلودگی محصولات کشاورزی و دریایی باید همزمان با آغاز بازسازی انجام شود.
مدیریت اصولی آوار، مهار نشت‌های نفتی، حفاظت از منابع آب و انتشار عمومی نتایج ارزیابی‌ها نیز باید بخشی جدایی‌ناپذیر از این برنامه باشد. مشارکت دانشگاه‌ها، متخصصان مستقل، سازمان‌های مردم‌نهاد و نهادهای بین‌المللی می‌تواند اعتبار و اثربخشی این فرآیند را افزایش دهد
بازسازی جاده‌ها، ساختمان‌ها و کارخانه‌ها بدون احیای آب، خاک و زیست‌بوم‌ها به معنای بازگشت به شرایط عادی نیست. جنگ زمانی پایان می‌یابد که امکان زندگی سالم دوباره به مناطق آسیب‌دیده بازگردد .
آخرین انفجار شاید پایان تهاجم نظامی باشد، اما پایان واقعی جنگ برای مردم و محیط زیست ایران تنها زمانی فرا می‌رسد که آب سالم، خاک حاصلخیز، هوای پاک و امنیت زیستی دوباره احیا شده باشد.

برگرفته از رادیو زمانه

Enviromental Bulletin

بولتن محیط زیست

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

پشت پرده فاجعه خاموش؛ چگونه غرش بمب‌ها شاهین‌ها را آواره و آخرین پناهگاه یوز آسیایی را ویران کرد؟

جنگ و بحران اقتصادی ایران، تلاش حافظان محیطزیست برای نجات گونه‌های در معرض انقراض را با چالش‌های تازه‌ای روبرو کرده؛ حمله‌های نظامی و محدودیت‌های امنیتی، نگرانی‌ها را درباره تخریب زیستگاه‌ها و گسست میان مردم و طبیعت دوچندان کرده است .

جمشید پرچی زاده -کارشناس حیات‌وحش

رضا کیامرزی، دامپزشک و پژوهشگر پرندگان شکاری چند روز پس از آغاز درگیری‌های نظامی، برای بررسی وضعیت آشیانه‌های شاهین به کوه‌های اطراف اصفهان رفت. او نگران بود که صدای انفجارها و لرزش‌های ناشی از حمله‌ها، بر روند تخم‌گذاری و پرورش جوجه‌ها تاثیر گذاشته باشد.

اگرچه او موفق به یافتن پرندگان شد، اما ارزیابی تاثیر دقیق این حمله‌ها بر زندگی آنان همچنان ادامه دارد. به گفته او، پیش از جنگ، مناطق نظامی به دلیل محدودیت تردد، امن‌ترین مکان برای زاد و ولد این پرندگان بود؛ چرا که شکارچیان و قاچاقچیان جرات نزدیک شدن به این مناطق را نداشتند.

حمله‌های هوایی به تاسیسات نظامی در مناطق کویری و کوهستانی،زیستگاه‌های حساس جانورانی مانند یوزپلنگ آسیایی و دیگر شکارچیان را تخریب کرده

تخریب زیستگاه‌ها در سایه حملات نظامی

جمشید پارچی‌زاده، کارشناس حیات‌وحش هشدار می‌دهد که حمله‌های هوایی به تاسیسات نظامی در مناطق کویری و کوهستانی، زیستگاه‌های حساس جانورانی مانند یوزپلنگ آسیایی و دیگر شکارچیان را تخریب کرده است.

او می‌گوید این حمله‌ها باعث آلودگی آب و خاک و از بین رفتن پوشش گیاهی شده و علاوه بر آن، ترس ناشی از بمباران باعث فرار همیشگی حیوانات از زیستگاه‌های خود می‌شود.

پیش از جنگ هم زیستگاه‌ها در خطر بودند

وضعیت آب‌وهوایی ایران که با کمبود شدید منابع آبی مواجه است، بسیار شکننده ارزیابی می‌شود. رشد جمعیت و مدیریت نادرست منابع آبی در دهه‌های گذشته، پیش از وقوع جنگ نیز فشار زیادی بر محیطزیست ایران وارد کرده بود.

اکنون با شرایط جنگی، دسترسی به سایت‌های مهم حیات‌وحش، به‌ویژه در جزایر خلیج فارس که محل زیست لاک‌پشت‌ها و پرندگان مهاجر است، تقریبا غیرممکن شده و گزارش‌هایی از نشت نفت و آلودگی در این مناطق نیز به گوش می‌رسد.

Enviromental Bulletin

بولتن محیط زیست

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

ایران؛ کشوری با جنبش حفاظتی فعال اما تحت فشار

ایران از نخستین کشورهایی بود که سازمان حفاظت محیطزیست را تاسیس کرد، اما محدودیت‌های توسعه در مناطق حفاظت‌شده همواره با چالش‌های محلی همراه بوده است. فعالان محیطزیست می‌گویند فشار اقتصادی و تحریم‌های بین‌المللی که دسترسی نهادهای غیردولتی به منابع مالی خارجی را مسدود کرده، اولویت‌های زیست‌محیطی را در حاشیه قرار داده است‌تلاش برای احیای پیوند مردم با حیات‌وحش

با وجود تمام این مشکلات، گروه‌هایی مانند آوای بوم تلاش می‌کنند پیوند مردم را با حیات‌وحش تقویت کنند. آن‌ها در مناطقی مانند دشت ارژن، با برگزاری کارگاه‌های آموزشی، موفق شده‌اند آگاهی جوامع محلی را نسبت به اهمیت گونه‌های جانوری و تالاب‌های اطراف افزایش دهند. به گفته این فعالان، اکثریت مردم همچنان برای محیطزیست و حیات‌وحش منطقه خود ارزش بسیاری قائل هستند

برگزاری سایه سنگین امنیت و اقتصاد بر فعالیت‌های زیست‌محیطی

موج اعتراضات سال‌های اخیر و وضعیت جنگی، عرصه را برای پژوهشگران حیات‌وحش تنگ‌تر کرده است. این فشارها ریشه در سال‌های دورتر نیز دارد؛ به‌ویژه پس از بازداشت گسترده فعالان محیطزیست در سال۱۳۹۶ که با اتهام‌های سنگین امنیتی و ادعای «جاسوسی برای اسرائیل» از سوی نهادهای اطلاعاتی جمهوری اسلامی روبرو شدند. پرونده کاووس سیدامامی و دیگر همکارانش که به فوت «مشکوک» او در زندان و صدور احکام سنگین زندان برای دیگران منجر شد، سایه‌ای سنگین بر فعالیت‌های زیست‌محیطی انداخت و ترس از برخوردهای امنیتی را به مانعی جدی برای پژوهشگران تبدیل کردبا این حال، نهادهای حفاظتی در ایران تاکید دارند که با وجود این فشارهای امنیتی، تحریم‌ها و شرایط جنگی، تلاش برای حفظ میراث طبیعی کشور را متوقف نکرده‌اند

منبع:یورو نیوز

مجوز ساخت «سد سجارود» را ابطال کنید

خطاب به رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

طرح ساخت سد سجارود از اواخر دهه ۱۳۸۰ با هدف تأمین آب شرب شهرها و روستاهای مازندران و کنترل سیلاب مطرح شد. اما در سال ۱۳۹۹، فعالان محیطزیست خواستار حذف بودجه این پروژه شدند، زیرا گزارش‌های ارزیابی از تخریب ۲۷ تا ۳۲ هکتار از جنگل‌های هیرکانی خبر می‌داد؛ منطقه‌ای با گونه‌های کم‌نظیر گیاهی و جانوری.

این ارزیابی‌ها همچنین هشدار می‌دادند که با تکمیل سد، اراضی کشاورزی برخی روستاها به زیر آب می‌رود و تملک اراضی، تنش‌های اجتماعی را تشدید می‌کند.با وجود این هشدارها، سازمان حفاظت محیطزیست با اجرای پروژه موافقت کرده و بازسازی جنگل را ممکن دانسته است؛ در حالی که بسیاری از کارشناسان تأکید دارند جنگل دست‌کاشت هرگز جایگزین جنگل طبیعی هیرکانی نمی‌شود.

حنیف رضا گلزار- پیام ما

آدرس تماس با بولتن محیط یست

Bulletinenviro@gmail.com

https://t.me/chaleshzistbumi

Enviromental Bulletin

بولتن محیط زیست

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ شماره ۷۹ August 03. 2026 -NO 79

اخبار محیط زیست جهان

دمای جنوبگان به منفی ۸۴.۱ درجه سانتی‌گراد رسید

در حالی که بخش بزرگی از نیمکره شمالی با موج‌های شدید گرما دست‌وپنجه نرم می‌کند، دمای هوای ایستگاه تحقیقاتی کنکوردیا در قلب جنوبگان به منفی ۸۴.۱ درجه سانتی‌گراد (منفی ۱۱۹.۴ درجه فارنهایت) رسید. رکوردی که پایین‌ترین دمای ثبت‌شده روی زمین از سال ۲۰۱۲ تاکنون محسوب می‌شود. با این حال، دانشمندان تأکید می‌کنند که چنین سرمای شدیدی با روند گرمایش جهانی تناقضی ندارد.

در میانه تابستان نیمکره شمالی، جنوبگان در سرمای زمستانی فرو رفته است. دمای هوا در ایستگاه تحقیقاتی کنکوردیا (Concordia) واقع در بخش داخلی جنوبگان، ۲۷ تیر ۱۴۰۵ (۱۸ ژوئیه ۲۰۲۶) دو بار به منفی ۱۱۹.۴ درجه فارنهایت، معادل منفی ۸۴.۱ درجه سانتی‌گراد رسید که پایین‌ترین دمای ثبت‌شده روی زمین در بیش از یک دهه گذشته است.
این دما نخستین‌بار ساعت ۶:۲۵ صبح و بار دیگر تنها ۹ دقیقه بعد، در ۶:۳۴ صبح ثبت شد.

ایستگاه کنکوردیا که توسط برنامه ملی تحقیقات جنوبگان ایتالیا و مؤسسه قطبی پل-امیل ویکتور فرانسه اداره می‌شود، بر روی لایه‌ای یخی به ضخامت حدود ۳۳۰۰ متر در فلات جنوبگان قرار گرفته و بیش از ۹۶۰ کیلومتر با نزدیک‌ترین خط ساحلی فاصله دارد.
این ایستگاه پیش‌تر نیز در سال ۲۰۱۰ پایین‌ترین دمای تاریخ خود، یعنی منفی ۱۲۰.۵ درجه فارنهایت (حدود منفی ۸۵.۸ درجه سانتی‌گراد) را ثبت کرده بود.
دانشمندان مستقر در کنکوردیا به دماهای بسیار پایین عادت دارند و دمای منفی ۸۰ درجه سانتی‌گراد برای آن‌ها چندان غیرمعمول نیست. با این حال، گابریله کاروگاتی، شیمی‌دان جو و یخچال‌شناس و رئیس این ایستگاه، ثبت دمای اخیر را «قابل توجه» توصیف کرده و گفته است این رخداد نشان می‌دهد آب‌وهوای جنوبگان همچنان می‌تواند نوسانات چشمگیری داشته باشد.
منبع: خبرگزاری ایلنا

مقام‌های کنیا تحقیقاتی فوری درباره مرگ مرموز ۱۴ فیل در جنوب این کشور، در نزدیکی پارک ملی آمبوسلی را آغاز کرده‌اند.

سازمان حفاظت از حیات‌وحش کنیا به بی‌بی‌سی اعلام کرد کارشناسان در حال بررسی لاشه‌ها هستند و نمونه‌هایی از بافت بدن این فیل‌ها برای انجام

بولتن محیط زیست

Enviromental Bulletin

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ | شماره ۷۹ | August 03. 2026 -NO 79

آزمایش به آزمایشگاه‌ها ارسال شده است تا مشخص شود آیا علت مرگ آنها بیماری، مسمومیت یا عامل دیگری بوده است.

پارک ملی آمبوسلی و مناطق اطراف آن، که به زیست‌بوم آمبوسلی شناخته می‌شود، گستره‌ای وسیع در مرز کنیا و تانزانیا را در بر می‌گیرد و به دلیل تنوع حیات‌وحش شهرت دارد.

مقامها می‌گویند این نخستین بار در چند دهه گذشته است که چنین شمار بالایی از مرگ فیل‌ها در این منطقه ثبت می‌شود؛ منطقه‌ای که در سال‌های اخیر با موفقیت توانسته شکار غیرقانونی فیل‌ها را تا حد زیادی مهار کند.

منبع: بی بی سی

۵ کشور با ۱۰۰٪ انرژی تجدیدپذیر

ایسلند

۷۰٪برق ایسلند از نیروی برق‌آبی تأمین می‌شود .
۳۰٪دیگر از نیروگاه‌های زمین‌گرمایی تأمین می‌شود که گرما را مستقیماً از سنگ‌های آتشفشانی استخراج می‌کنند.

آلبانی

آلبانی تقریباً تمام برق خود را از نیروی برق‌آبی تأمین می‌کند.

از سال ۲۰۰۸، این کشور ظرفیت برق‌آبی خود را ۶۵٪ افزایش داده که به ۲.۵ تراوات رسیده است .

دولت ۱۳۰ قرارداد جدید برای نیروگاه‌های جدید امضا کرده که روند ساخت ۴۵ پروژه در حال حاضر فعال است.

پاراگوئه

پاراگوئه تقریبا به طور کامل با نیروی برق‌آبی از سد عظیم ایتایپو انرژی خود را تأمین می‌کند .
نیروگاه این سد آنقدر انرژی پاک تولید می‌کند که مازاد آن به برزیل و آرژانتین صادر می‌شود.

بوتان

برنامه برق‌آبی بوتان در دهه ۱۹۶۰ با حمایت هند آغاز شد. از آن زمان تاکنون این کشور به ساخت نیروگاه سوخت فسیلی نیاز ندارد.
جدیدترین نیروگاه، «مانگدچو»، در سال ۲۰۱۹، ۷۲۰ مگاوات به ظرفیت انرژی افزود.

نپال

رودخانه‌های نپال که از ذوب برف‌های هیمالیا تغذیه می‌شوند، ۹۸,۶٪ برق این کشور را تولید می‌کنند .
از سال ۲۰۲۱، نپال فروش برق مازاد خود را به هند و بنگلادش آغاز کرده است.

منبع: سایت آزگار

آتش‌سوزی جنگل‌ها در فرانسه و اسپانیا: ده‌ها هزار نفر آواره شدند

شعله‌های آتش در فرانسه و اسپانیا مهار نشده است و ممکن است گسترده‌تر شود.
آتش‌سوزی گسترده در فرانسه و اسپانیا که هنوز هم مهار نشده است، تحت تاثیر تغییرات اقلیمی شمار

بولتن محیط زیست

Enviromental Bulletin

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ شماره ۷۹ August 03. 2026 -NO 79

زیادی از ساکنان و گردشگران را به ترک این مناطق ناچار کرد.
آتش‌سوزی‌های جنگلی در جنوب غربی فرانسه همچنان به سمت کلان‌شهر بوردو در حال پیشروی است و تنها ۳۰ کیلومتر با آن فاصله دارد. بیش از ۲۰۰,۰۰۰ نفر تخلیه شده‌اند. دولت فرانسه نیروهای ارتش را مستقر کرده است.
آتش‌سوزی‌های جنگلی در جنوب غربی فرانسه روزبه‌روز گسترده‌تر می‌شوند. به گفته لوران نونیز، وزیر کشور فرانسه، حدود ۱۹۷,۰۰۰ نفر در منطقه بوردو و استان مجاور آن (لاند) تخلیه شده‌اند .
بر اساس اطلاعات دریافتی از اطرافیان امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه از نیروهای مسلح خواسته است تا بسیج شده و «با حداکثر توان» به نیروهای امداد و نجات کمک کنند. نونیز، وزیر کشور، با تأکید بر اینکه کشور تا پیش از این هرگز آتش‌سوزی با این ابعاد را تجربه نکرده است، قول داد «تمام تلاش خود را» برای محافظت از شهر بوردو انجام دهد. وی پیش‌بینی کرد نبرد با آتش در منطقه ژیروند «طولانی و بسیار دشوار» خواهد بود.

ورود ارتش به عملیات اطفای حریق

سباستین لوکورنو، نخست‌وزیر فرانسه، برای اواخر جمعه‌شب و بعدازظهر امروز یک ستاد بحران بین‌وزارتی تشکیل داد. دولت فرانسه نیروهای ارتش را برای مبارزه با شعله‌های آتش مستقر کرده است؛ لوکورنو اعلام کرد که در مجموع ۱,۰۰۰ سرباز برای مقابله با آتش اعزام می‌شوند.
تاکنون مساحتی بالغ بر ۲۲,۰۰۰ هکتار در این منطقه ویران شده است. لوکورنو این حریق را آتشی «خودتغذیه‌کننده» نامید که تاکنون شدتی مشابه آن دیده نشده است.

تخلیه نخستین حومه‌های بوردو

در منطقه بزرگ بوردو، بوی زننده تند و سوزانی در هوا پیچیده و خاکستر از آسمان می‌بارد. یکی از مقامات محلی هشدار داد که آتش به سمت بوردو در حال حرکت است و تنها حدود ۳۰ کیلومتر با شهر فاصله دارد.
مقامات محلی دستور تخلیه مناطقی در نزدیکی شهر را «از روی احتیاط» و پیش از رسیدن شعله‌ها صادر کردند. علاوه بر این، ۱.۵ میلیون ماسک FFP2 به منطقه ژیروند ارسال می‌شود تا از نیروهای امدادی و مردم در برابر دود مضر برای سلامتی محافظت شود.
در شبه‌جزیره «کپ فره (Cap Ferret)» که منطقه‌ای محبوب برای گردشگران است، مقامات دستور تخلیه کامل را صادر کردند. حدود ۴۴,۰۰۰ نفر از ساکنان و گردشگران، منطقه را از تنها جاده موجود به سمت بوردو یا با قایق از طریق خلیج آرکاشون ترک کردند. طبق اعلام شهرداری، بیش از ۸۰۰ نفر از راه دریا به آرکاشون رسیده‌اند. به گفته مقامات، حدود ۴۰ نفر از ۱,۰۰۰ آتش‌نشانی که با آتش‌سوزی در کپ فره مبارزه می‌کردند، مصدوم شده‌اند.
سایت اطلاعات ترافیکی Bison Futé از رانندگان خواسته است تا از تردد در جاده‌های این منطقه خودداری کنند تا مسیرهای دسترسی برای نیروهای امدادی و نجات باز بماند.

دادستانی در حال بررسی علت آتش‌سوزی است

به گفته دادستانی، این آتش‌سوزی ممکن است در اثر استفاده از یک دستگاه علف‌زن/شاخه-زن در جریان تعمیرات خطوط برق فشارقوی رخ داده باشد؛ استفاده از این دستگاه در آن زمان هنوز مجاز بوده است .
بر اساس اعلام دادستانی، همچنین تحقیقاتی درباره دو مرد به اتهام «به خطر انداختن جان دیگران» به دلیل سیگار کشیدن در مناطق جنگلی در حال انجام است. ماموران پلیس (ژاندارمری) در مورد یکی از این افراد متوجه شدند که او روز قبل، در کنار محل اقامت خود منقل/کباب‌پز روشن کرده بود.

به گفته لوران نونیز، وزیر کشور، در مجموع نیروهای امدادی در سراسر فرانسه در حال مبارزه با ده‌ها آتش‌سوزی فعال با شدت‌های مختلف هستند. از ابتدای سال جاری تاکنون، بیش از ۱۰۰,۰۰۰ هکتار از اراضی در آتش سوخته است که این رقم تقریباً سه برابر مدت مشابه در سال گذشته است.
علاوه بر این، در سایر مناطق فرانسه از جمله استان «وار (Var)» و جزیره کُرس، آتش‌نشانان همچنان در حال مقابله با آتش‌سوزی‌های دیگری هستند.

Enviromental Bulletin

بولتن محیط زیست

دوشنبه ۱۲ مرداد۱۴۰۵ شماره ۷۹ August 03. 2026 -NO 79

وضعت بحرانی در اسپانیا

در اسپانیا، وضعیت نیروهای امدادی در نبرد با آتش روزبه‌روز ناامیدکننده‌تر به نظر می‌رسد: بر اساس ارزیابی سازمان مدیریت بحران، آتش‌سوزی‌های منطقه مادرید قابل مهار و خاموش کردن نیستند و خطر گسترش بیشتر آن‌ها وجود دارد .
به گفته وزارت کشور اسپانیا، تنها در منطقه پایتخت حدود ۳۵,۰۰۰نفر از مردم خواسته شده است تا خانه و کاشانه خود را ترک کنند.

کارلوس نویو، رئیس سازمان مدیریت بحران حکومت منطقه‌ای، گفت که آتش‌سوزی بزرگ در آن منطقه «در نقطه اوج خود» قرار دارد و در حال حاضر «غیرقابل مهار» است. او افزود به دلیل وزش بادهای شدید فعلی، آتش می‌تواند بیش از پیش گسترش یابد .
بر اساس اطلاعات وزارت کشور اسپانیا، از میان مجموع ۷۰,۰۰۰ نفری که به نقاط امن منتقل شده‌اند، ۵,۰۰۰ نفر گردشگران حاضر در یک کمپینگ بوده‌اند. علاوه بر این، طبق گزارش رسانه‌های اسپانیایی به نقل از وزارت کشور، بیش از ۲۰,۰۰۰ نفر نیز به دلیل آتش‌سوزی‌ها قادر به خروج از خانه‌های خود نیستند.

بدترین آتش‌سوزی در تاریخ منطقه

ایزابل دیاز آیوسو، رئیس منطقه مادرید، از این حادثه به عنوان «بدترین آتش‌سوزی در تاریخ» منطقه مادرید و یک «فاجعه» یاد کرد. به گفته مقامات، دو مورد از سه آتش‌سوزی در غرب پایتخت اسپانیا پیش از این ادغام شده و یک حریق بزرگ تشکیل داده‌اند. این آتش‌سوزی بزرگ به سمت بخش «ناواس دل ری» در حدود ۵۰ کیلومتری پایتخت پیشروی کرده و به گفته نمایندگان محلی، در آستانه پیوند خوردن با آتش‌سوزی جنگلی دیگری در منطقه همجوار (کاستیل و لئون) قرار دارد .
به گفته مقامات، آتش‌سوزی دیگری در «آویلا» (حدود ۹۰ کیلومتری غرب مادرید) نیز در خطر پیوستن به دیگر آتش‌سوزی‌های بزرگ است. تنها در آنجا، طبق داده‌های وزارت کشور، تاکنون ۱۵,۰۰۰ هکتار زمین در آتش سوخته است.
رسانه گزارش کردند در حال حاضر خطری خودِ شهر مادرید را تهدید نمی‌کند. با این حال، آسمان بالای شهر به رنگ نارنجی درآمده، در بخش‌های وسیعی از شهر بوی سوختگی می‌آید و خاکستر روی زمین می‌نشیند.

بازدید سانچز از منطقه بحران‌زده

پدرو سانچز، نخست‌وزیر اسپانیا، به همراه فرناندو گرانده-مارلاسکا، وزیر کشور، از مرکز عملیاتی در «سنیسینتوس» نزدیک مادرید بازدید کرده و در جلسه ستاد بحران شرکت نمود. سانچز از «وضعیت دراماتیک» در چند استان اسپانیا و کشورهای همسایه سخن گفت.

با توجه به وقوع این آتش‌سوزی‌ها در زمانی نسبتاً زودتر از موعدِ معمول در سال، سانچز از یک «وضعیت اضطراری اقلیمی» یاد کرد. معمولاً ماه سپتامبر بحرانی‌ترین ماه از نظر آتش‌سوزی‌های جنگلی است. نخست‌وزیر هشدار داد که هنوز بخش زیادی از تابستان در پیش است و «آن‌گاه خواهیم دید که این وضعیت اضطراری اقلیمی چطور شدت می‌یابد.«

تحقیقات و بازداشت

پلیس اسپانیا (گاردیا سیویل) اعلام کرد در رابطه با آتش‌سوزی آویلا یک مرد را بازداشت کرده است. طبق اعلام گاردیا سیویل، این فرد متهم است که از یک ماشین کشاورزی در منطقه‌ای استفاده کرده که کار با آن به دلیل خطر آتش‌سوزی اکیداً ممنوع بوده است. جرقه حاصل از این دستگاه احتمالاً باعث بروز آتش‌سوزی شده است. تحقیقات درباره یک مرد دیگر نیز در جریان است.

فروکش کردن شدت آتش‌سوزی در گوادالاخارا

در مقابل، در منطقه گوادالاخارا واقع در شمال شرقی مادرید، روند اوضاع مساعدتر گزارش شده است. به گفته نیروهای امدادی، آتش مساحتی حدود ۳۲,۰۰۰ هکتار را در برگرفته بود اما از شدت آن کاسته شده است. به ساکنان ۱۴ بخش اجازه بازگشت داده شد و یگان ویژه نظامی بحران نیز عقب‌نشینی کرد؛ البته آتش هنوز به طور کامل خاموش نشده است .
این آتش‌سوزی‌ها همچنین سازمان فضایی آمریکا (ناسا) را مجبور به تخلیه یکی از سه ایستگاه زمینی جهانی خود برای ارتباطات فضای عمیق کرد. سازمان ناسا اعلام کرد که شعله‌های آتش از محوطه این

ایستگاه در «روبلدو» (حدود ۶۵ کیلومتری غرب مادرید) عبور کرده است و ارزیابی خسارات احتمالی به محض ایمن شدن شرایط انجام خواهد شد .
طبق اعلام کمیسیون اروپا، اتحادیه اروپا چهار هواپیمای آتش‌نشان به اسپانیا و سه هواپیما به فرانسه (که در آنجا نیز آتش‌سوزی‌های شدیدی در جریان است) اعزام کرده است.

وزش باد عملیات اطفای حریق را دشوار می‌کند

در بامداد شنبه، آتش‌نشانان ابتدا از شرایط مساعدتر آب‌وهوایی بهره‌مند شدند. حکومت مرکزی صبح شنبه اعلام کرد وزش باد کمتر، رطوبت بالاتر و دمای پایین‌تر به پیشبرد عملیات کمک کرده است .
با این حال، مقامات برای آخر هفته انتظار وزش بادهای جدیدی را دارند که مبارزه با آتش‌سوزی‌های جنگلی را دشوارتر خواهد کرد. وزارت کشور اسپانیا هشدار داد که با وزش بادهایی تا سرعت ۶۰ کیلومتر بر ساعت، عملیات آتش‌نشانان در روز شنبه سخت‌تر خواهد شد.
برگرفته از رادیو زمانه

گوترش:با تشدید ال‌نینو، پروژه‌های جدید نفت و گاز و زغال‌سنگ را متوقف کنید

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل، همزمان با هشدار سازمان جهانی هواشناسی درباره تقویت ال‌نینو، خواستار توقف پروژه‌های جدید سوخت فسیلی شد و گفت هم‌افزایی ال‌نینو و تغییرات اقلیمی، خطر گرما، خشکسالی و سیل را بالا می‌برد.

به گزارش ایرنا به نقل از شبکه تلویزیونی الجزیره، این اظهارات در شرایطی مطرح می‌شود که به دنبال تقویت ال‌نینو، موج‌های گرما، سیل و خشکسالی در بخش-هایی از جهان شدت گرفته است. گوترش گفت: «ال نینو پشت در خانه ما نیست، داخل خانه است و گرما را افزایش می‌دهد. ال نینو در حال تقویت است و به سیاره‌ای که از قبل در آتش است، سوخت اضافه می‌کند.»

همزمان، سازمان جهانی هواشناسی (WMO) در گزارش جدید خود که روز جمعه منتشر شد هشدار داد یک ال‌نینوی جدید در حال شدت یافتن است و در ماه‌های آینده می‌تواند الگوهای آب‌وهوایی جهانی را تحت تأثیر قرار دهد و به شکل‌گیری شرایط جوی شدید در نقاط مختلف منجر شود. این نهاد اعلام کرد ال‌نینو به‌عنوان یک پدیده دوره‌ای، خطر موج گرما، خشکسالی و سیل را در سطح جهان افزایش می‌دهد. این گزارش در حالی منتشر شده که برخی کشورهای آفریقایی و اروپایی با آتش‌سوزی‌های گسترده درگیر هستند و در سوی دیگر، باران‌های موسمی در جنوب آسیا خسارت‌های قابل توجهی بر جا گذاشته است. بر اساس پیش‌بینی‌های WMO، دمای هوا در بسیاری از مناطق جهان می‌تواند بالاتر از حد معمول باشد و شدیدترین نشانه‌های گرما به‌ویژه در آفریقا، جنوب اروپا، شبه‌قاره هند، شرق آسیا و آمریکای جنوبی ادامه پیدا کند.

سلست سائولو، دبیرکل سازمان جهانی هواشناسی، نیز تأکید کرد اگرچه ال‌نینو به طور کامل پایش می‌شود، اما هشدارهای اولیه باید به اقدامات عملی دولت‌ها و سازمان‌های بشردوستانه برای حفاظت از جوامع آسیب‌پذیر تبدیل شود. او گفت: «پیش‌بینی‌ها به خودی خود از خطرات جلوگیری نمی‌کنند؛ انسان‌ها هستند که این کار را انجام می‌دهند. تصمیم‌های امروز پیامدهایی که در آینده تجربه می‌کنیم را شکل می‌دهند.» در همین حال، دانشمندان هشدار داده‌اند ال‌نینوی امسال ممکن است در نیمه دوم سال به اوج برسد و حتی رکورد تازه‌ای ثبت کند، هرچند پیش‌بینی‌های مبتنی بر مدل‌های رایانه‌ای همچنان با عدم قطعیت همراه است.

منبع: سایت زیست انلاین